

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук і права
«Затверджую»

052

«Політологія»
«Політологія»

Сторінка 1 з 4

Завідувач кафедри

 /Перегуда Є.В./

15 вересня 2023 р.

Розробники силябусу

 /Перегуда Є.В., Згурська В.Л./

СИЛАБУС

Теорія та історія політичної науки

(назва освітньої компоненти (дисципліни))

1) Шифр за освітньою програмою: ОК07
2) Навчальний рік: 2023-2024
3) Освітній рівень: доктор філософії
4) Форма навчання: денна
5) Галузь знань: 05 «СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ»
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 052 «Політологія», ОНП «Політологія»
7) Статус освітньої компоненти: обов'язкова
8) Семестр: III
9) Контактні дані викладача: Д.п.н. проф., Перегуда Є.В. Ауд. 425 Центрального корпусу КНУБА Профіль на сайті КНУБА: http://surl.li/dtuqmx Контакти: (097)396-92-60; E-mail: pereguda.iev@knuba.edu.ua
10) Мова викладання: українська
11) Пререквізити: «Філософія науки, техніки та архітектури», «Іноземна мова», «Академічна доброчесність та академічне письмо», «Організація наукової діяльності та інформаційні технології»
12) Мета курсу – систематизація та поглиблення знань аспірантів про провідні теорії та тенденції розвитку світової та вітчизняної політичної науки в історичному розрізі, формування відповідного рівня оволодіння методологією політичної науки, формування в аспірантів знань щодо теоретико-методологічних засад наукових досліджень з перспективою їх використання при написанні дисертаційного дослідження.

13) Результати навчання			
Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання компетентності
ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з політичних наук та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, та отримання нових знань у сфері політичних наук та/або здійснення інновацій.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекції, практичні заняття, самостійна робота аспірантів	ІК СК02 СК03 СК05
ПРН03. Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекції, практичні заняття, самостійна робота аспірантів	ІК ЗК01 ЗК04 СК05

13) Результати навчання			
Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання компетентності
ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з політичних наук та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, та отримання нових знань у сфері політичних наук та/або здійснення інновацій.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекції, практичні заняття, самостійна робота аспірантів	ІК СК02 СК03 СК05
ПРН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми політичних наук державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у провідних наукових виданнях.	Обговорення під час занять, виступи перед аудиторією	Лекції, практичні заняття, самостійна робота аспірантів	ІК ЗК01 СК01 СК06 СК07
ПРН03. Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми політичних наук з врахуванням етичних, соціальних, економічних та правових аспектів.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекції, практичні заняття, самостійна робота аспірантів	ІК ЗК01 ЗК04 СК05 СК06 СК07
ПРН04. Формулювати проблеми, конструювати дизайн та використовувати кількісні та якісні методи під час проведення теоретичних та/або прикладних досліджень.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекції, практичні заняття, самостійна робота аспірантів	ІК ЗК01 СК02 СК05
ПРН05. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з політичних наук та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекції, практичні заняття, самостійна робота аспірантів	ІК ЗК04 СК02 СК03 СК05 СК06
ПРН06. Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження,	Лекції, практичні заняття, самостійна робота	ІК ЗК01 СК02 СК06 СК07

	контрольна робота, есе	аспірантів	
ПРН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекції, практичні заняття, самостійна робота аспірантів	ІК ЗК01 СК03
ПРН08. Організувати і здійснювати освітній процес у галузі політичних наук, формувати його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.	Обговорення під час занять, контрольна робота	Лекції, практичні заняття, самостійна робота аспірантів	ІК ЗК01 ЗК04
ПРН09. Глибоко розуміти загальні принципи та методи соціально-поведінкових наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері політичних наук та у викладацькій практиці.	Обговорення під час занять, контрольна робота	Лекції, практичні заняття, самостійна робота аспірантів	ІК ЗК01 ЗК04 СК02 СК07
ПРН10. Керувати дослідницькою та інноваційною діяльністю, організувати роботу колективу дослідників.	Обговорення під час занять, контрольна робота	Лекції, практичні заняття, самостійна робота аспірантів	ІК СК05

14) Структура курсу				
Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Контрольна робота	СРС	Форма підсумкового контролю
30	30	1	165	Іспит
Сума годин:				225
Загальна кількість кредитів ECTS				7,5
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:				60(2,0)

15) Зміст курсу

Тематика лекцій та практичних занять:

МОДУЛЬ 1. ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ.

Змістовий модуль 1. Теоретичні підходи до аналізу політичного у XX–XXI ст.

Тема 1. Основні політологічні підходи у світовій науці (Л 4 год., ПрЗ 4 год.)

Тема 2. Розвиток політичної думки України (Л 4 год., ПрЗ 4 год.)

МОДУЛЬ 2. ТЕОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ

Змістовий модуль 2. Основні проблеми розвитку політичної теорії.

Тема 3. Політична влада: сучасні інтерпретації. (Л 4 год., ПрЗ 4 год.)

Тема 4. Теорія політичних змін. (Л 4 год., ПрЗ 4 год.)

Тема 5. Медіатизація політики. (Л 2 год., ПрЗ 2 год.)

Змістовий модуль 3. Доктринальні підходи до аналізу політичної дійсності.

Тема 6. Класичні ідеологічні доктрини: проблеми адаптації та оновлення. (Л 4 год., ПрЗ 4 год.)

Тема 7. Новітні політичні доктрини. (Л 2 год., ПрЗ 2 год.)

МОДУЛЬ 3. ПОЛІТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ПРИКЛАДНА ПОЛІТОЛОГІЯ.

Змістовий модуль 4. Політичний аналіз.

Тема 8. Основні методи політичних досліджень. (Л 4 год., ПрЗ 4 год.)

Змістовий модуль 5. Прикладна політологія.

Тема 9. Прикладна політологія. (Л 2 год., ПрЗ 2 год.)

Індивідуальне завдання. Тематика

Чиказька школа політичної науки: методологічний аналіз.

Франкфуртська школа політичної науки: методологічний аналіз.

Флорентійська школа політичної науки: методологічний аналіз.

Теорії походження держави: історико-методологічний аналіз.

Концептуальні засади нормативних політичних теорій.

Елітарна теорія демократії Й. Шумпетера.

Теорія системного функціоналізму Г. Алмонда.

Д. Істон про принципи аналізу політичної системи.

Інтердисциплінарний характер постструктуралізму.

Теорії інформаційного суспільства.

Політичні аспекти концепції постіндустріального суспільства.

Р. Даль – засновник концепції плюралістичної демократії.

«Старий інституціоналізм» та неоінституціоналізм: порівняльний аналіз.

Ідейні дискусії в українській соціал-демократії на початку XX ст.

Становлення та типологія українського націоналізму.

Політологічні дослідження в науці за часів УРСР.

Ідеологічні засади неолібералізму.

Західна соціал-демократія: в пошуках реформ на засадах соціального партнерства.

Ортодоксальний комунізм як офіційна ідеологія і практика.

Теорія «зіткнення» цивілізацій С. Хантінгтона.

Сучасні геополітичні концепції.

Теорії прийняття політичних рішень.

Теорія «міських політичних режимів».

Палітра політичних ідеологій в сучасній Україні.

Теорія та практика контент-аналізу.

Case study: методологічні принципи та межі застосування.

Аспірант може запропонувати власну тему індивідуального завдання, пов'язану з проблематикою його дисертаційної роботи. В цьому випадку тема повинна бути узгоджена з викладачем дисципліни.

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18–24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає вимогам.

16) Основна література

Підручники

Перегида Є.В., Алексеєнко І.В., Андрущенко Т.В., Бабкіна О.В. та ін. Історія політичної думки: підручник. За заг. ред. Н.М.Хоми. Львів: «Новий Світ – 2000», 2016. 1000 с.

Перегида Є.В., Андрущенко Т.В., Бабкіна О.В., Горбатенко В.П. та ін. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник: у 2-х т. За заг. ред. Н.М.Хоми. Львів: «Новий Світ – 2000», 2017.

Вдовичин І., Вільчинська І., Перегида Є. та ін. Історія політичної думки України: підручник. За заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2017. 632 с. URL: <http://surl.li/vcsuxr> (дата звернення: 01.08.2023).

Правова політологія. Академічний курс: підручник. Авт. кол. за ред. І.О. Кресіної. Київ: Інститут держави і права імені В.М.Корецького НАН України, 2021. 480 с. URL: <http://surl.li/mtdxos> (дата звернення: 01.08.2023).

Навчальні посібники

Горбатенко В.П., Бутовська І.О. Політичне прогнозування: Навч. посібник. К.: МАУП, 2005. 152 с. URL: <http://surl.li/jlnmey> (дата звернення: 01.08.2023).

Кирилюк Ф. М. Новітня політологія: навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2009. 564 с.

Прикладна політологія : навч. посіб. За ред. В. П. Горбатенка. К.: ВЦ «Академія», 2008. 472 с. (Серія «Альма-матер»).

Словники, досвідники, хрестоматії

Денисенко В.М., Угрин Л.Я., Шипунов Г.В. та ін. Історія політичної думки: навч. енцикл. слов.-довід. За заг. ред. Н.М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2014. 765 с.

Консерватизм: антологія. Упор. О. Проценко. К.: Смолоскип, 2008. 820 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/995068/> (дата звернення: 01.08.2023).

Лібералізм: Антологія. 2-ге вид. Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. К.: ВД «Простір», «Смолоскип», 2009. XXXII + 1128 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/1016950/> (дата звернення: 01.08.2023).

Націоналізм : антологія. Наук. т-во ім. В'ячеслава Липинського; упоряд. О. Проценко, В. Лісовий ; літ. ред. Л. Білик. Київ: Смолоскип, 2000. 858 с. URL: <http://surl.li/upngch> (дата звернення: 01.08.2023).

Тисяча років української суспільно-політичної думки. У 9-ти т. К.: Дніпро, 2001. URL: <http://surl.li/fyibot> (дата звернення: 01.08.2023).

Українська суспільно-політична думка в ХХ столітті: документи і матеріали: у 3 т. Упоряд. Т. Гунчак і Р. Соляник. Б.м.: Сучасність, 1983. Т.1. 510 с.; Т. 2. 423 с. Т. 3. 381 с.

Український націоналізм: Антологія. Т. 1. Упор. В. Рог. Київ: Українська видавнича спілка ім. Юрія Липи, 2009. 384 с. URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2642#section-2> (дата звернення: 01.08.2023).

Український націоналізм. Антологія. Т. 2. Упор. В. Рог. Київ: Українська Видавнича Спілка ім. Юрія Липи, 2011. 352 с. URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2642#section-2> (дата звернення: 01.08.2023).

17) Додаткова література

Воронов І.О. Феномен влади: горизонти людського і політичного виміру. К.: Генеза, 2005. 288 с.

Горбатенко В.П. Стратегія модернізації суспільства: Україна і світ на зламі тисячоліть: Монографія. К.: Видавничий центр «Академія», 1999. 240 с.

Дем'яненко Б.Л. Розвиток кратологічних знань в Україні. Корсунь-Шевченківський: ФОП Гаврищенко В.М., 2011. 794 с.

Калакура Я.С., Рафальський О.О., М.Ф.Юрій. Українська культура цивілізаційний вимір. К. : ІПіЕНД ім.І.Ф.Кураса НАН України , 2015. 496 с.

Левенець Ю.А. Теоретико-методологічні засади української суспільно-політичної думки: проблеми становлення та розвитку (друга половина ХІХ – початок ХХ століття). К.: Стилос, 2001. 585 с.

Минькович-Слободяник О.В. Правова політика: стратегічні пріоритети і напрями вдосконалення: монографія. К. : Логос, 2012. 195 с.

Політична наука в Україні 1991–2016: у 2 т. Т.1. Політична наука: західні тренди розвитку і українська специфіка. К.: Парл.вид-во, 2016. 656 с.

Політична наука в Україні 1991–2016: у 2 т. Т.2. Теоретико-методологічні засади і концептуальні підсумки вітчизняних досліджень. К.: Парлам. вид-во, 2016. 704 с.

Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми : монографія. Вид. 2-ге, доп. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 704 с.

Почепцов Г.Г. Паблік релейшнз. К.: Генеза, 2003. 256 с.

Правова політологія: проблеми концептуалізації та інституціоналізації: монографія. За ред. І.О. Кресіної. Київ: Ін-т держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2019. 288 с.

- Рибій О.В. Основні фактори інституціонального розвитку та моделі процесів інституціональної зміни. *Наукові записки НАУКМА*. 2010. Т. 108. Політичні науки. С. 7–11. URL: <http://surl.li/ygrz1q> (дата звернення: 01.08.2023).
- Розумний М.М. Виклики національного самовизначення: монографія. К.: НІСД, 2016. 196 с.
- Сарторі Дж. Порівняльна конституційна інженерія: Дослідження структур, мотивів, результатів. Пер. з 2-го анг. вид. К.: АртЕк, 2001. 211 с.
- Співак В.М. Політико-правовий та соціокультурний виміри глобалізації: Монографія. К.: Логос, 2011. 416 с.
- Трансформація політичних інститутів в Україні : проблеми теорії і практики. Авт.колектив : М.І.Михальченко (керівник) та ін. К.: ІПіЕНД ім.І.Ф.Кураса НАН України , 2016. 440 с.
- Яковлев Д.В. Політична взаємодія як комунікативний процес: медіатизація, демократизація, раціоналізація. Одеса: Астропринт, 2009. 288 с.
- Dahl R. Who Governs? Democracy and Power in an American City. New Haven: Yale University Press, 1961. 384 p.
- Henderson A.H. Social Power: Social Psychological Models and Theories. New York: Praeger Publishers, 1981. 120 p.
- Kustra Ewa. Polityczne problemy tworzenia prawa. Toruń : Wydawnictwo Uniwersytetu Mikolaja Kopernika, 1994. 164 s.
- March J.G., Olsen J.P. The New Institutionalism: Organizational Factors in Political Life. URL: <http://surl.li/dhzpcb> (дата звернення: 01.08.2023).
- Olszewski H., Zmierczak M., Historia doktryn politycznych i prawnych, wyd. II, Poznań 1994, 107 s.
- Peters G. B. Institutional Theory: Problems and Prospects. *Political Science Series*. 2000. № 69. 28 p. URL: https://www.ihs.ac.at/publications/pol/pw_69.pdf.
- Sartori G. Homo videns: Television and the end of Homo sapiens. Bari: Laterza, 1998.
- Schulz W. Reconstructing mediatization as analytical concept. *European Journal of Communication*. 2004.Vol. 19(1). P. 87–101.
- Winczorek Piotr. Prawo i polityka w czasach przemian. Wydawnictwo Sejmowe, 1995. 154 s.

Інформаційні ресурси

Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України: ipend.gov.ua.
Освітній сайт Київського національного університету будівництва і архітектури: <http://org2.knuba.edu.ua>.

18) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання та самостійна робота					Індивідуальне завдання	Іспит	Сума
M1	M2		M3				
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4	ЗМ5			
15	10	15	10	10	20	20	100

19) Умови допуску до підсумкового контролю:

1. Консультації з дисципліни проводяться керівником курсу щотижнево у понеділок о 15:20 в ауд. 425 Центрального корпусу КНУБА. Якщо заняття з дисципліни проводиться інший викладач, графік консультаційних занять доводиться ним до студентів (в т.ч. на Освітньому сайті КНУБА) на початку вивчення дисципліни.
2. Аспіранту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія.
3. Аспірант, який не здав та/або не захистив індивідуальне завдання, не допускається до заліку. В цьому разі він повинен виконати та захистити індивідуальне завдання в період між основною та додатковою екзаменаційними сесіями.
5. Аспірант має право на оскарження результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

20) Політика щодо академічної доброчесності:

1. Списування під час тестування та заліку, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткова екзаменаційна сесія або додаткове заняття для проходження тестування.
2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірників, які вже пройшли перевірку на плагіат.

21) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2642>